

Paradisul din Delta Dunării

Aurel DIACONU

O călătorie prin paradisul din Delta Dunării începe, inevitabil, de la Tulcea, oraș denumit și poarta deltei. Aceasta, cu o existență de peste zece milenii, a fost descoperită încă de la apariție de către păsări în călătoriile lor și care nu au ezitat să o cucerească în mod definitiv. Aluviunile strânse de apele Dunării de pe o jumătate din Europa au favorizat existența unor condiții optime de viață și dezvoltare pe o suprafață foarte redusă, în comparație cu imensa suprafață a globului. Unele păsări din deltă aparțin tipului faunistic european sau celui mediteranean, dar și tipurilor asiatic, arctic, siberian, mongol sau chiar perfect, reușind o coexistență în mod cert.

În prezent au fost identificate cu certitudine, în delta propriu-zisă (între brațele Chilia și Sf. Gheorghe), un număr de 274 de specii, dintre care 176 sunt clocitoare iar 98 sunt neclocitoare.

Un vizitator în Delta Dunării, care este în căutarea speciilor, are în primul rând șansa de a observa păsările cele mai mari și abia la o atentă cercetare va putea observa păsările mai mici.

Astfel, primul care va fi căutat și observat este uriașul deltei - Pelicanul - (Pelecanus onocrotalus), care a găsit ultimul loc din Europa unde mai poate cuibări în colonii mari. Este ușor de recunoscut după culoarea albă-trandafiriu a corpului și după vârful negru al aripilor. Fiind o specie ocrotită, a intrat ușor în atenția administrațiilor poștale din întreaga lume. Astfel, până acum s-au emis peste 42 de mărci poștale și blocuri, iar în România pasărea a fost reproducută pe emisiunile din: 1957 - *Fauna din Delta Dunării* - valoarea de 1,30 lei; în 1965 - *Vânatul migrator* - valoarea de 3,25 lei; în 1980 apare pe colia dantelată cu valoarea de 10,00 lei din emisiunea *Anul European al ocrotirii naturii*, pentru ca în final să o găsim pe blocul din 2004 dedicat Deltei Dunării pe marca de 16.000

Fig. 1

lei. Deoarece am menționat că specia a fost reproducută în întreaga lume, amintesc câteva din țările care au dedicat cel puțin o marcă poștală pelicanului: Bulgaria (Mi #3660); Grecia (Mi #1376); Mongolia (Mi #1811-2); Albania (Mi #630, Mi #1138-42); Benin (Mi #690) iar mai recent menționez minicoala din Ucraina emisă în 2007 (Mi #897-900) cu multe aspecte și informații ornitologice, etc.

Un alt reprezentant al genului este Pelicanul creț (Pelecanus crispus). Este puțin mai mare decât precedentul, cu penele de un alb murdar și cu vârful aripilor negru numai pe partea inferioară, vine în deltă în luna martie și începe cuibăritul la începutul lui aprilie. Seria din 1984 a Poștei române, intitulată sugestiv *Faună ocrotită din rezervațiile românești*, aduce în atenție momente importante din viața pelicanului creț (sosirea în deltă; pregătirea cuibului; creșterea puilor). Menționez că pelicanul creț nu s-a bucurat de aceeași atenție precum cel precedent, de aceea apare în lume numai pe 20 de mărci poștale, din țări ca: Albania (Mi #2617-8); Bulgaria (Mi #1218, Mi #1836, Mi #3303-6); Mongolia (Mi #1813-4); Grecia (Mi #2075); Benin (Mi #B2); Armenia (Mi #627), etc.

O altă pasăre mare, dar cu un farmec deosebit, este Lebăda de vară (Cygnus olor) care este de un

alb imaculat și cu gâtul unduitor în timp ce înoată lin sau culege plante de sub oglinda apei. Fiind răspândită pe toate continentele, ea apare în imaginile a peste 50 de mărci poștale și colife. România i-a acordat un număr de trei mărci poștale, și anume: *Vânatul migrator* din 1965 - valoarea de 1,35 lei; *Fauna din rezervații naturale* din 1968 - valoarea de 0,10 lei și 1977 - *Animale ocrotite în România* - valoarea de 1,00 lei (Fig. 1). Din cele peste 50 de timbre poștale și colife emise în lume pentru lebăda de vară amintim câteva țări care i-au acordat atenția: Finlanda (Mi #463); URSS (Mi #2310); Mongolia (Mi #795, Mi #1872-5); Bulgaria (Mi #2474); Austria (Mi #1788); Anglia (Mi #1426-30), etc.

O pasăre aparte este Lopătarul (Platanus leucorodia), care are un cioc lung și turtit ca o lopată (de unde și numele popular). Este o pasăre rară chiar și în deltă, aflându-se din acest motiv pe lista păsărilor ocrotite. La noi a fost prezentat doar în două emisiuni poștale, și anume: 1957 - *Fauna din Delta Dunării* pe valoarea de 0,20 lei și apoi pe emisiunea din 2006, *Păsări protejate* - Lopătarul euroasiatic, unde pe cele 4 valori sunt reproduse momente esențiale ale vieții speciei: sosirea în deltă, procurarea hranei și creșterea puilor. Lopătarul a fost ▶▶▶

Fig. 2

creditat cu peste 25 de mărci poștale din: Ungaria (Mi #1597, Mi #3171); Bulgaria (Mi #1840); URSS (Mi #3550); Turcia (Mi #2407); Croația (Mi #499); Iugoslavia (Mi #1462, Mi #2781), etc.

Căutată cândva pentru că primăvara poartă pe spinare un mănunchi de pene alungite și fine, care, intrate în circuitul modei, au dus la macelăria la începutul secolului XX a mii și mii de exemplare, ajungem și la Egreta mare (Egretta alba) - Fig. 2. În prezent aceasta este ocrotită de lege. Ea apare în România pe valoarea de 0,10 lei din emisiunea anului 1957 - *Fauna din Delta Dunării*; pe valoarea de 0,55 lei din anul 1968 - *Faună din rezervații naturale* și pe recenta emisiune poștală din 2009 - *Păsări din Delta Dunării*, valoarea de 2,10 lei. Trăind pe cele cinci continente ale planetei albastre, egreta mare apare pe mai mult de 50 de mărci și colițe din: Ungaria (Mi #1596, Mi #4399, Mi #B146); URSS (Mi #3548); Franța (Mi #1904); Grecia (Mi #2071); Iugoslavia (Mi #3231); Ucraina (Mi #B48), etc.

De aceeași soartă tristă s-a bucurat și Egreta mică (Egretta garzetta), care este mai mică decât

precedenta, dar care poartă și ea același mănunchi de pene alungite și fine, încât astăzi este deasemenea ocrotită prin lege. În România apare numai pe marca poștală de 4,00 lei din emisiunea de timbre uzuale *Păsări acvatice* (1991). În lume a fost produsă în: Ungaria (Mi #1594); Albania (Mi #632); Guernesey (Mi #882); Bulgaria (Mi #1837); Jersey (Mi #899), etc.

Elegant colorat cu alb, ruginiu și negru, Califarul (Tadorna tadorna) este o altă pasăre ocrotită de lege din cauza rarității sale. Cuibărește într-o viziună de vulpe (uneori încă folosită), depunând 8-12 ouă pe un mic așternut alcătuit din plante fine uscate, pene și puf. Apare în emisiunea poștală din 1960 - *Monumente ale naturii* - pe valoarea de 1,20 lei; în 1968 timbrul cu valoarea de 0,40 lei prezintă califarul în emisiunea *Fauna din rezervații naturale*, iar ultima apariție este în 1993, când în seria *Faună protejată* timbrul de 25 lei reproduce un califar. În lume au apărut peste 23 de mărci poștale cu aceasta pasăre, dintre care amintim câteva: Mongolia (Mi #790); Bulgaria (Mi #2474); URSS (Mi #5965); Estonia (Mi #191); Suedia (Mi #1795); Turcia (Mi #2956); Irlanda (Mi #1021, Mi #1398), etc.

O barză în miniatură poate fi numit Piciorongul sau Cataliga (Himantopus himantopus). Este întâlnită destul de rar, drept pentru care este ocrotită de lege. Cu această pasăre filatelia românească a fost un pic mai dărnice, ea fiind reprezentată pe marca de 0,05 lei, din emisiunea *Faună din Delta Dunării* din anul 1957; pe marca de 0,20 lei în *Faună din rezervații naturale* din anul 1968 și pe marca poștală de 1,60 lei în recenta emisiune din 2009 - *Păsări din Delta Dunării*. Este răspândit în jurul Mării Mediterane, dar și în Sudul Asiei și Africii. Așa se face că îl găsim pe mărcile unor țări precum: Ungaria (Mi #1234, Mi #3456); Italia (Mi #1929); Portugalia (Mi #1572); Ciprul turc (Mi #649), etc.

O pasăre ce seamănă cu un porumbel alb-negru, dar înalt pe picioare, cu un moț pe cap și cu un glas mieunat tipic - este Nağățul (Vanellus vanellus). Îl găsim pe timbrul de 0,35 lei din 1959 al emisiunii *Păsări cântătoare și fosiltoare* și pe marca poștală de 3,00 lei din emisiunea de timbre uzuale *Păsări* - 1991. S-au realizat peste 30 de mărci cu această pasăre, din care amintim: Cehoslovacia (Mi #1230); Franța (Mi #1332); Ungaria (Mi #1815); Belgia (Mi #1707); Danemarca (Mi #875); Irlanda (Mi #1020-1, Mi #B7, Mi #1388); Anglia (Mi #1616); Finlanda (Mi #1356), etc.

Un ghemotoc de pene (are doar 16-18 cm lungime) splendid colorat, cu pieptul ruginiu și cu spinarea albastră-verzuie este Pescărușul albastru (Alcedo atthis), care în plin zbor pare o piatră prețioasă - Fig. 3. Pândește stând pe o cracă peste apă și se aruncă în picaj, cu capul lui mare și ciocul ca o suliță, asupra prăzii - un peștișor, pe care - odată așezat din nou pe creangă - îl aruncă în sus și-l înghite cu capul înainte. Bijuteria a fost produsă pe trei mărci poștale în România, și anume: în 1977 pe marca de 4,80 lei din emisiunea poștală *Animale ocrotite în România*; în 1980 pe marca de 0,55 lei din emisiunea *Anul European al Ocrotirii Naturii* și recent ▶▶▶

(2009) pe marca de 0,50 lei din emisiunea *Păsări din Delta Dunării*. Este răspândit în toată Europa, dar și în sudul Asiei, cu Pescarușul albastru fiind emise peste 65 de mărci poștale și colițe. Exemplificăm cu cele emise în: R.F.G. (Mi #404); Bulgaria (Mi #B294); R.D.G. (Mi #1276); Albania (Mi #1323); Danemarca (Mi #602); Grecia (Mi #1375); Franța (Mi #2856), etc.

În zona deltei se întâlnesc și păsări răpitoare, atât de zi cât și de noapte. Dintre acestea, una bine cunoscută victimelor aripate și nu numai, este Șoimul dunărean (Falco cherrug). Este unul dintre cei mai puternici și aprigi șoimi, cu o măiestrie în zbor de neegalat, putând ataca și vietăți ce aleargă pe sol (mai ales popândăii). Este

puțin răspândit în Europa, dar mai mult în centrul Asiei. În România nu apare decât pe două mărci poștale, și anume: în schimb pe 21 de timbre din: Ungaria (Mi #3628, Mi #4202-5); Iugoslavia (Mi #2648); Azerbaidjan (Mi #172); Ucraina (Mi #B52); Kirghizstan (Mi #77A-B), etc.

Tot din categoria păsărilor răpitoare face parte și Codalbul (Haliaeetus albicilla). Este unul dintre uriașii lumii aripate, cu anvergura aripilor de peste doi metri. Adulții au corpul brun și coada albă (de unde și numele de codalb). Trăiește în Estul și Nordul Europei și în toată Asia de nord și centrală.

Îl găsim în România pe marca de 5,00 lei din emisiunea *Fauna din Delta Dunării* din 1957, pe marca de 500,00 lei din emisiunea *Protejarea mediului - Delta Dunării* din 1994 și pe recenta coliță a emisiunii *Păsări din Delta Dunării*, cu valoarea de 8,10 lei. În lume s-au emis peste 46 de timbre și colițe cu acest subiect, din care amintim: Ungaria (Mi #333, Mi #3627); Polonia (Mi #1202, Mi #2446); Albania (Mi #1125); Islanda (Mi #399); Monaco (Mi #970); Norvegia (Mi #605); Suedia (Mi #825, Mi #1479, Mi #1840); Mongolia (Mi #1700, Mi #1991-94), etc.

Cum aminteam la începutul acestui articol, în Delta Dunării trăiesc o mulțime de păsări, care cuibăresc sau sunt numai în trecere; dintre acestea o categorie aparte o reprezintă familia ratelor, care prin mulțimea speciilor ar putea reprezenta un subiect pentru un viitor articol. Pentru astăzi cele prezentate mai sus sunt suficiente în a inspira pe un iubitor de păsări și de filatelia în vederea realizării unei colecții cu tematica *Para-disul din Delta Dunării*.

Aurel DIACONU, născut la 9 martie 1942 în Brașov, licențiat al Institutului Politehnic Iași - Facultatea de Construcții. Preocupări filatelice: filatelia tematică, astrofilatelia. Contact: reldiac@yahoo.com

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ►

Poșta Română a participat la expoziția **1939 - Zile de pace, Zile de război**, găzduită de Arhivele Naționale ale României, în perioada 30 aprilie-29 mai a.c. În cadrul evenimentului au fost prezentate documente ce conturează o schiță a societății românești din anul 1939 într-un moment de tranziție: de la anul de vârf al economiei românești, 1938, la criza generată de contextul amenințării celui de-al Doilea Război Mondial. Poșta Română a participat la această expoziție cu timbre din patrimoniul Muzeului Național Filatelic emise în cursul a-

nului 1939, ce evocă diverse evenimente precum împlinirea a 50 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu, participarea României la Expoziția Universală de la New York, centenarul nașterii lui Carol I ș.a. Expoziția a fost organizată de Arhivele Naționale, sub înaltul patronaj al Președintelui României, cu sprijinul Arhivelor Diplomatice din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, Arhivei Naționale de Filme, Societății Române de Radiodifuziune, Poștei Române și Muzeului Național de Istorie a României. (Comunicat de presă al CNPR)